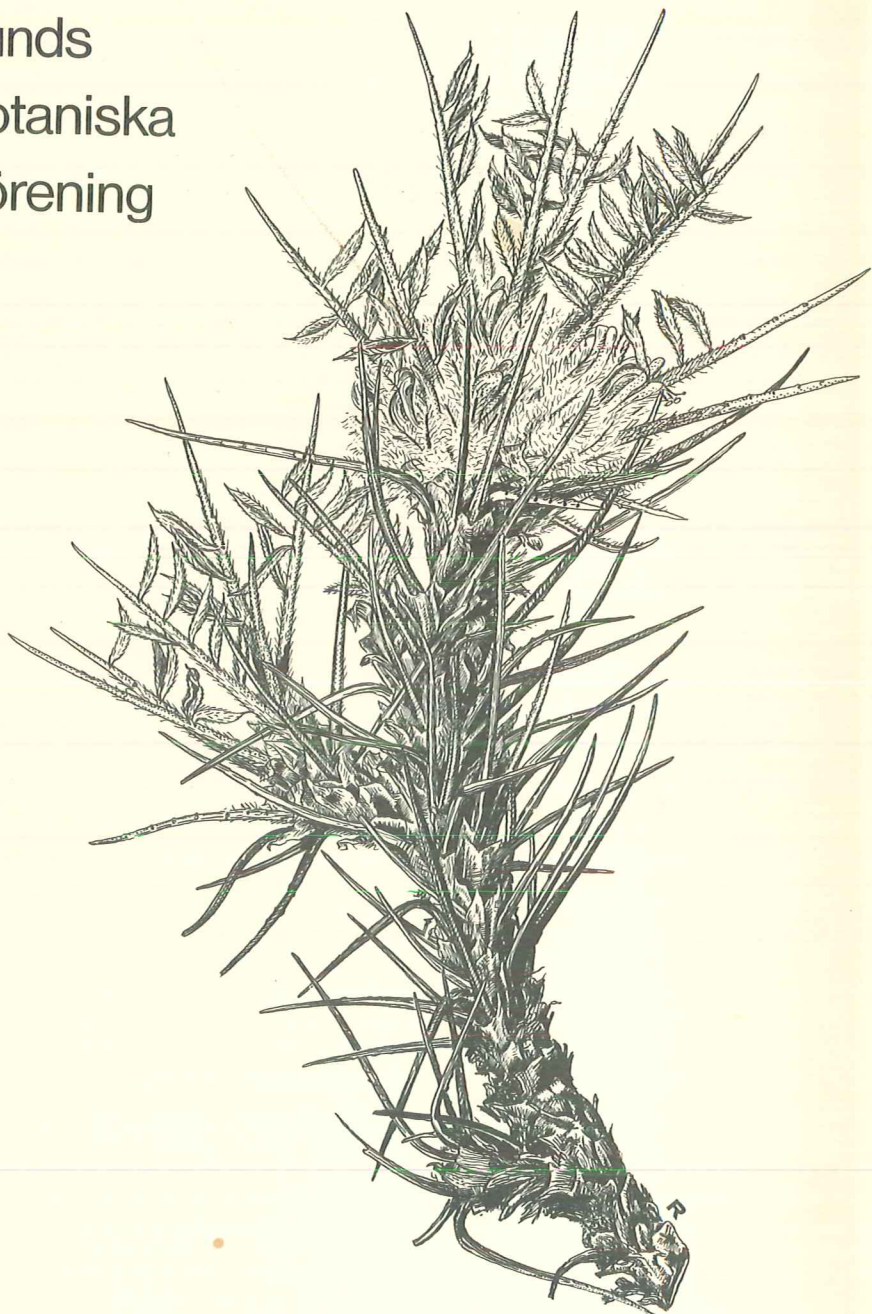

Lunds
Botaniska
Förening

BOTANISKA NOTISER

utkommer kvartalsvis. För medlemmar i Lunds Botaniska Förening är prenumerationen inkluderad i medlemsavgiften, som under 1972 är 60 kr (för studerande utan akademisk examen 30 kr). - Följande äldre årgångar är tillgängliga: 1896, 1922-1933, 1935-1942, 1948-1971. Pris för medlemmar 40 kr per årgång.

GENERALREGISTER TILL BOTANISKA NOTISER

1839 - 1938 Pris för medlemmar i Lunds Botaniska Förening 10 kr.

BOTANISKA NOTISERS SUPPLEMENT

är en föregångare till Opera Botanica. De tre utkomna volymerna (1947-1954) finns allttjämt tillgängliga till ett pris av 10 kr per volym för medlemmar i Lunds Botaniska Förening. - Föreningen sänder gärna uppgift om innehåll.

OPERA BOTANICA

innehåller större arbeten. Under åren 1953 - 1971 har 29 volymer utkommit, varje med ett individuellt pris. Medlemmar i Lunds Botaniska Förening är berättigade till 40% rabatt. - Föreningen sänder gärna uppgift om innehåll och priser.

MEDLEMSAVGIFTER 1972

Årsavgift för medlemskap med Botaniska Notiser	60 kr
Årsavgift för medlemskap med Svensk Botanisk Tidskrift	40 kr
Årsavgift för medlemskap med båda tidskrifterna	95 kr
Årsavgift för medlemskap utan tidskrift	15 kr
Avgift för ständigt medlemskap med Botaniska Notiser	700 kr

Samtliga medlemmar erhåller föreningens medlemsblad.

F Ö R E N I N G E N S V E R K S A M H E T V Å R E N 1972

Den 14 januari gästades föreningen av Dr. Gunvor Knaben, Oslo, som talade om fjällvallmo och andra fjällväxter. Föredragshållaren har sedan flera år arbetat med undersökningar av differentieringen inom Papaver radicum-komplexet, främst från Skandinavien. De undersökta raserna från södra Norge är morfologiskt distinkta enheter, bestående av en serie populationer som är mer eller mindre isolerade från varandra. I Sunndalsområdet förekommer rasen groevudalense och i Dovre ovatilobum. Ur flera populationer av båda raserna uttogs 15 plantor från varje, som analyserades morfologiskt och cytologiskt. Rasen från Sunndalsområdet hade genomgående längre kapslar, längre bladskäft och smalare bladtänder än Dovre-rasen. Cytologiskt och ekologiskt är det även vissa skillnader mellan raserna. Så växer t.ex. groevudalense på sandterrasser, glacifluvialt avsatta under isavsmältning i grunda sjöar. Dovre-rasen förekommer på fjällsidor i lös sten och grus samt i snölegor.

Hos Papaver radicum-raserna i södra Norge med $2n=70$ tycks det ha förekommit en äldre och en yngre differentiering, vilket har framgått från korsningsdata och meiosanalyser. De norska raserna står också på samma evolutionsnära nivå som de på Island och Färöarna, som utgör västgräns för P. radicum med $2n=70$.

Vid sidan av vallmo-arterna hör Scirpus pumilus (krypsäv) till Norges mest sällsynta fjällväxter. Fram till 1968 var arten endast känd från tre lokaler i norra Norge, men har senare påträffats i Dovrefjällen. Arten är svårupptäckt på grund av likheten med den närbesläktade S. pauciflorus (tagelsäv), vilket förklarar att den inte tidigare hittats trots att området flitigt besökts av botanister i mer än 200 år. S. pumilus är känd från Amerika, Sibirien och Alperna.

Det ligger nära till hands att förklara många fjällarters utbredning som en följd av att arterna har överlevt istiden på isfritt land, d.v.s. nunatakker, vid Möre-kusten, som idag är täckt av hav. Kvartärgeologerna har tidigare ej trott på dylika formationer, men har numera kommit till att sådana kan ha funnits utanför kusten vid Troms. Det är speciellt den nutida utbredningen av västarktiska arter, som ej kan förklaras genom långspridning. T.ex. Arenaria norvegica (skrednarv), Pedicularis flammea (brandspira), och Artemisia norvegica (norsk malört).

Dir. Rickman frågade efter föredraget om fjällvallmon f.n. utvidgar sin areal, men föredragshållaren påpekade att arten är mycket känslig för konkurrens och snarast är på tillbakagång.

Den 5 februari visade med. kand. Carl-Henrik Juhlin sin film: "Klagshamn -- dokument om ett område i förändring." Som motto för filmen hade fotografen skrivit följande: "Vi behöver natur, inte bara på semesterdistans, utan vardagsnära, som kan nås på morgnar och eftermiddagar. Natur behövs i tätorternas närhet, d.v.s. levande, ej konstgjord natur. Vi måste lära oss möta livet självt, för att kunna bli lite mänskligare, vilket är det viktigaste för naturbesök."

Filmen hade tagits i Klagshamnsområdet, dels under höstexkursioner med LBF och Landskronatraktens Natur, dels under några vårdagar.

Klagshamns gamla kalkbrott är ett område, rikt på både djur och växter, samt har en mycket intressant berggrund. Det är en rik orkidélokal: filmen visade t.ex. skogsknipprot, tvåblad och ängsnycklar. Blomsterprakten är på flera ställen imponerande, några vackra sekvenser visade blåklocka och praktnejlika, som förekommer med en vit och en skär variant, samt väddklint med sin parasit klintsnyltrot.

Ett område ung. söder om kalkbrottet har fått alvarkaraktär genom utschaktningar av kalkavfall, med en sparsam vegetation av bl.a. spåtistel och småtörel. Vid hamnen i Klagshamn har många trevliga rudera ter kommit in. Av de mera exklusiva visades ambrosia och kålsenap.

De sista sekvenserna i filmen visade den snabba förstöring och exploatering som området f.n. utsätts för. Det görs förberedelser för ett stort behandlingsverk och det körs ut flera billaster schaktmassa per minut. Delar av kalkbrottet utgör också en snabbt växande soptipp. "Kulturens skuggor falla hotande . . ."

Efter filmen följde en debatt om Klagshamnsområdet och vilka åtgärder som bör vidtagas för dess bevarande.

Diskussionen inleddes av dagens ordförande, trdgm. John Kraft, som orienterade om 1970 års preliminära generalplan för området, där diverse fritidsaktiviteter är planerade. Kraft informerade om LBFs skrivelse av 12.11 1971 ställd till Malmö stad, där föreningen påpekade Klagshamns stora tillgångar både botaniskt, zoologiskt och geologiskt och där föreningen hävdade att ett smärre område borde avsättas som någon typ av naturreservat.

C.H. Juhlin omtalade att Limhamns Museiförening har föreslagit att man i anslutning till övriga fritidsaktiviteter borde anlägga ett arkeologiskt försökscentrum i liten skala.

Dr. Olof Ryberg påpekade att de tertiära, sedimentära lagunavlagringarna i Klagshamn är de enda lättillgängliga i Skåne. Hela området har ur pedagogisk synvinkel ett stort värde som exkursionsmål. Fil. lic. Göran Högstedt

redogjorde för ornitologiska undersökningar utförda i Klagshamn.

Doc. Folke Andersson sade att anledningen till Skånes Naturskyddsförenings negativa remissvar angående Klagshamn, var att området hade ansetts alltför starkt kulturpåverkat, med enstaka inslag av naturligare miljöer. Många sällsynta arter har dessutom redan försvunnit. Det positiva med Klagshamn är den stora artrikedomen, samt närheten till stadsmiljö, vilket senare troligen är ett av de starkaste argumenten för att få området bevarat.

Slutligen ifrågasatte Olof Ryberg om soptippens läge i Klagshamn är i överensstämmelse med naturvårdslagen. Han påpekade också att Malmö kommun på flera andra håll har kombinerat allmänna badplatser med kommunala utsläpp, tidigare både i Sibbarp och i Ribersborg.

Den 17 mars talade arkivarie Sten-Bertil Vide, Lund, kring några sydsvenska växtnamn. Inledningsvis redogjorde föredragshållaren för olika typer av namnsättning för växter. 1. Vetenskapliga namn begagnades först av munkarna för växter till örtmediciner. Dessa bestod av en hel, beskrivande mening med 10-15 ord på latin. 2. Den binära nomenklaturen infördes av Linné. 3. Nyttiga eller skadliga växter namngavs och dessa namn var vanligen mycket lokala. Många växter fick en kollektiv benämning, som t.ex. det skånska luk=ogräs.

Härefter gick föredragshållaren igenom olika lokala benämningar på några växtarter. Tussilago farfara kallades i Dalarna för tjäletoppa eller första majblomma, i Skåne för kornblomma, då den var "riktmärke" för när kornet skulle sås, eller snokört efter den fjälliga stjälken. Redan på 1600-talet förekom benämningen hästhov, efter bladens form. Redan Dioscorides och Plinius angav att Tussilago kan användas mot bröstsjukdomar (tussis betyder hosta). På några håll kallades örten hosthävsblad. Den har använts att röka mot hosta, varav namnet brösttobak, men också som tobakssurrogat och blandades ibland med myskmadra till snus.

Taraxacum. Mot slutet av 1800-talet började de mer allmänna svenska namnen maskros och lusros användas. Andra vanliga namn var mjölkmila och mjölk-tistel, beroende på artens mjölksaft. Svin lär vara speciellt förtjusta i Taraxacum, därför har den också kallats grisablomma eller soört. I Skåne hette den pugg- (=padd-)ört och kedje- eller länkablomma. På andra ställen fick den heta loen (=ludna) gubbar, efter den vita fruktställningen.

Den kala fruktställningsbotten har gett upphov till benämningarna skallnacke och munkhuve. Maskrosen har också haft medicinsk användning, främst som "herba urinaria". Detta användningsområde är tydligt i det öländska namnet pissaros.

Chrysanthemum segetum (gullkrage) kom till Sverige på 1600-talet och fick en snabb spridning som ogräs. År 1624 strandade ett tyskt fartyg las-

tat med utsäde vid Hulabäck i Halland. Partiet var förorenat med C. segetum, som spred sig i trakten, varför den kallades hulabäckskoört. Ett annat namn var gula bengtor. I Skåne kallades den gulabäcka eller havrasolsicka, havregula och etterört. Det sistnämnda beroende på att den var ett svårt ogräs.

Matricaria inodora. Namnet baldersbrå kan eventuellt härledas från "Balder's ögonbryn", ett citat ur Eddan, eller från kristen tid, balder-gloria. Det kan också ha kommit ur "ballas brå" = boll med rörligt bräm. I Skåne kallades örten babelsprång eller barbro och i Halland hönsabala eller äkragräs.

Matricaria chamomilla. Släktnamnet Matricaria kommer från latinets matrix = livmoder. Örten användes för att lindra födelsesmärtor, den kallades på vissa håll moderblomma.

Religionens betydelse var förr mycket stor, människorna mötte Gud och Jesus i naturen och många arter fick namn med religiös anknytning. I roten av jungfru Marie nycklar såg man motsättningen mellan det onda och det goda. Andra växtnamn är t.ex. Guds nådes gräs = stinknäva, himmelsblomma = gul fetknopp, Noaks duva = riddarsporre och duvan i arken eller änglavagn = stormhatt.

I diskussionen efteråt påpekades den stora mängden lokala växtnamn. I Skåne och Småland hade t.ex. maskrosen 30 olika namn och stormhatten 40.

Den 5 april höll prof. Carl-Olof Tamm, Skogshögskolan, Stockholm, föredrag med titeln: "Något om fleråriga växters populationsdynamik i stabila och föränderliga miljöer."

Till stabila miljöer fördes t.ex. skogar i äldre stadium och till föränderliga t.ex. igenväxande löväng.

Föredragshållarens egna undersökningar hade företagits med fasta försöksrutor på 1 m². De enskilda individerna inom en ruta lades in på millimeterpapper, blommande resp. vegetativa exemplar noterades och observationer gjordes varje år för ett studium av vegetationens förändringar.

I en grandominerad lågörtsskog i sent åldersstadium undersöktes variationer i blomning och förgrening hos blåsippan under åren 1943 - 1956. Etablerade plantor visade god överlevnad och ingen större variation i blomning mellan olika år förekom. Groddplantor etablerades sällan och tiden från grodd till blomning bestämdes till ung. 6 år. I samma vegetationstyp visade Sanicula europaea (sårkläka) lång livslängd och en rel. stor konstant i blomning. Omsättningen hos Fragaria vesca (smultron) var också mycket långsam och i inga fall etablerades groddplantor. Skott från utlöpare var

kraftiga och dessa ersatte långsamt fullvuxna plantor.

I en igenväxande löväng, som slutade slås 1930, var blomning och förgrening hos blåsippan rikare än i barrskogen. Påtagliga förändringar skedde i hela vegetationen i lövängen under åren 1944-71. En viss persistens kunde dock observeras. Listera ovata (tvåblad) visade sig vara starkt gynnad av igenväxning och markanta förändringar i blomningsfrekvens kunde noteras. Orchismascula (Sankt Pers nycklar), däremot, hade helt dött ut.

En strandäng började undersökas 1938. Under observationsperioden ökade alen avsevärt liksom den vanliga ängsvegetationen och Dactylorhiza sambucina (Adam och Eva). Primula farinosa (majviva) dog ut helt. På den aktuella lokalen studerades effekten av plockning av orkidén Adam och Eva. Det visade sig att en relativt kraftig avplockning ej är katastrofal för artens överlevnad.

I populationsdynamiska sammanhang är det av värde att få ett mått på vegetationens omsättning. Ett sätt att bedöma detta är att ange överlevande plantor i logaritmisk skala och om man erhåller en rak linje kan en "halveringstid" för arten bestämmas. Detta hade gjorts av föredragshållaren för några arter. T.ex. hade Sanicula europaea 58 års halveringstid, Listera ovata ca. 50 år, Filipendula vulgaris (brudbröd) 18 år och Centaurea jacea (rödklint) 2 år. Dactylorhiza sambucina visade accelererat utdöende, och vissa år var elimineringen större. Generellt sett var de flesta undersökta arterna potentiellt långlivade, om de elimineras hastigt är speciella mekanismer inkopplade.

Söndagen den 14 april hade LBF i samarbete med Institutionen för Systematisk Botanik, visning av växthusen i Botaniska Trädgården. Demonstrationen, som var förhandsanmäld i dagspressen, blev en stor succé. Under fem timmar fick de åtta ledarna slita hårt med visningen för de ca. 1000 personer som hade slutit upp. Speciellt intresse visades för succulenthuset med igelkottskaktus ("svärmors kudde"), gubbhuvud, nattens drottning, asblomma, stenblad och den "ekivoka" Cissus juttae. I de andra avdelningarna var det speciellt kryddväxter som peppar, äkta kanel och paprika, frukter som t.ex. banan, det stamblommande kakaoträdet, melonträd, och stimulantväxter som t.ex. kaffebusken och kokabusken som tilldrog sig det största intresset.

28 april. Kvällens föredragshållare, amanuensis Ib Friis, Köpenhamn redogjorde för en expedition till sydvästra Etiopien, som är en botaniskt föga känd del av landet. I de kvarvarande naturliga skogarna bildas ett sammanhängande kronskikt av 10-15 m höga träd med enstaka högre arter. Ficus-arter

är vanliga. Bland emergenter märks Ocotea viridis, Olea welwitschii och Aimingeria adolfi-fredericii, den senare upp till 35 m hög. Epifytvegetationen är rik med Lycopodium-arter, ormbunkar, orkidéer och lianer, markvegetationen är däremot mager.

Kaffe odlas i röjd f.d. skogsmark där de största träden fått stå kvar. Durra, som troligen är inhemsk i området, odlas i stor utsträckning. På 2200 m höjd odlas korn, vete m.m. Den naturliga vegetationen är här en tropisk-montan skog med bl.a. Hagenia abyssinica och högväxta arter av Hypericum och Echinops. I betade områden dominerar taggiga Acanthus- och Echinops-arter.

I torrare områden dominerar en Acacia abyssinica-Ficus-savann. Här förekommer också Protea gaguedi, som är den nordligaste arten i släktet med utbredning över stora delar av Centralafrika.

Den första "nybörjarexkursionen" ägde rum söndagen den 7 maj. Denna typ av exkursioner som startades 1971, visade sig vara minst lika populär i år. Till exkursionsmålet, Frualid, hade uppåt 800 intresserade infunnit sig. För att citera Bertil Widerberg: "Det måtte finnas ett enormt latent intresse för botanik, långt större än man någonsin trott. Ingen blev besviken, veterligt. Ett fentiootal arter att stifta eller förnya bekanskap med, bl.a. nunneört, vätteros, ramslök, desmeknopp, månviol, tandrot och vårärt. Var och en fick till och med se det sällsyntaste som trakten bjuder: Primula elatior. Ingen av de åttahundra rörde ett finger att kränka hennes fridlysthet. Detta var folk med gott sätt i naturen."

Den ordinarie vårexkursionen, söndagen den 4 juni, gick till Fyledalen, Röddinge, Benestads backar och Örups almskog. Exkursionsledare var doc. Folke Andersson och trgm. John Kraft. Exkursionen var upplagd som ett ekologiskt studium av flera rikområdets flora och vegetation. Det ingick observationer av zoner, variationer i pH och jordmån, korrelerade till olika växtsamhällen.

I Örups almskog består sommaraspekten till största delen av en sammanhängande matta av Mercurialis perennis. Våtmarkerna utanför är emellertid mera intressanta med övergångar från högörtäng till en kalkfuktäng och extremrikkärr med högt grundvatten. Flera orkidé-arter, Primula farinosa och givetvis många trevliga Carex-arter.

På Benestads backar besågs bl.a. de sällsynta arterna Senecio integri-folius och Hypericum tetrapterum samt Ononis hircina, Pinguicula vulgaris, Tetragonolobus maritimus och Juncus inflexus. I Röddinge var det framför

allt Cephalanthera longifolia, som tilldrog sig det största intresset.

Roland von Bothmer

Meddelande. Föreningens stipendier fördelades i år enligt följande: John Kraft och Stig Blixt tilldelades kr 1000:- för inventeringsarbete i Skåne och Björn Widén kr 1365:- för insamling av Helianthemum i Europa.

Y T T E R L I G A R E E T T F Y N D A V K L Ö V E R S N Y L T R O T
I S K Å N E

I början av augusti 1972 hittade jag ett exemplar av klöversnyltrot (Orobanche minor) i en vägslänt vid Weibullsholm i Landskrona. Vägslänten anlades och såddes sommaren 1970 med gräsfröblandningen Weibulls grässläntblandning. I denna fröblandning ingår rödsvingel (Festuca rubra), ängsgröe (Poa pratensis), rödven (Agrostis tenuis) och vildtimotej (Phleum pratense ssp. nodosum). 1971 fick slänterna växa vilt frånsett en huggning med lie på högsommaren. Då växte där, förutom vitklöver och rödklöver, ett flertal ogräsarter, bland annat ett nordvästamerikanskt ogräs tillhörande familjen strävbladiga, Boraginaceae, nämligen Amsinckia Menziesii. Denna växt har aldrig tidigare varit sedd på Weibullsholm. Då firman W. Weibull importerar fröer från praktiskt taget alla världsdelar, är det inte så konstigt om en del främmande arter kan komma in och klöversnyltrotten kan mycket väl ha kommit med något importerat fröslag. Den kan även ha kommit med robuskar eller andra plantskolealster, som brukar packas upp just in till den här slänten. Detta enda exemplar som hittades i somras växte i en kraftig rödklöverplanta.

Då jag har haft turen att vara andre man på plats vid de två föregående fynden av klöversnyltrot i Skåne, kan det vara skäl att göra en liten resumé över dessa upptäckter.

Första fyndet gjordes av Lennart Jeppson i Häslöv sommaren 1967 (Jeppsson L. Bot. Notiser 1967 sid. 488). Vid fyndtillfället uppträdde arten i en vitklöverfröodling, som just höll på att huggas. När jag kom till platsen höll man på att hugga fältet och Lennart Jeppson visade mig massor av avhuggna fröståndare. Vid en närmare besiktning upptäckte vi dessutom en mängd nyuppvuxna blomställningar i olika utvecklingsstadier. Dessa blommade i ett

par veckor sedan klöveren var hässjad, och platsen utgjorde ett förnämligt exkursionsmål när Lunds Botaniska Förening gjorde sin höstexkursion till sydvästra Skåne den 16 september samma år. Sedan dess har växten uppträtt mycket sparsamt i dikesrenen intill fältet. Det skall bli intressant att se om klöversnyltrotten kommer att bli lika talrik nästa gång det blir klöver på fältet. 1970 hittades ingen klöversnyltrot på lokalen trots intensivt letande i grannskapet. Däremot växte 1971 ett 20-tal individer i ett röd-klöverbestånd vid soptunnan på rastplatsen, som ligger mitt för ovannämnda fält. I somras kunde jag inte hitta ett enda exemplar, men det är möjligt att jag var för tidigt på platsen.

Det andra klöversnyltrotfyndet gjordes av Harder Gustavsson i Vinninge sommaren 1969. (Kraft J. Lunds Bot. För. medlemsblad 1970 sid. 15). Här uppträdde växten i ett grunt vägdike med ett 20-tal fröständare. Då det var svårt att identifiera växten i det dåliga skick som den då befann sig, avvaktade vi till 1970 för att kunna studera den i ett bättre tillstånd. Detta år hittade vi 17 blommande exemplar och kunde med säkerhet fastställa arten. År 1971 uteblev blomningen helt, och i år har det funnits 12 exemplar på lokalen.

Är klintsnyltrotten (Orobanche major) och klöversnyltrotten bienna? Det förefaller mig som det åtgår två somrar för att dessa arter ska hinna utvecklas till full blomning. Första sommaren bildas en knöl som i sig bär blomanlag och näring för att det andra året kunna utveckla blomstängel, blommor och frön. I år har jag tagit frön från exemplaret vid Weibullsholm och sått detta på klöverplantor i samma slänt. Jag har kraftsat undan jorden intill kraftiga klöverplantor och sått fröna direkt på rötterna. Om dessa sådder lyckas, så bör det, om min hypotes håller, inte bli några Orobanche-plantor till nästa sommar, men väl till sommaren 1974. Orobanche crenata, som parasiterar på bondbönor, och O. ramosa, som parasiterar på potatis, tomater, tobak och hampa med flera växter är däremot ettåriga och hinner utvecklas till full blomning under en sommar.

Litteratur

- Jeppsson, L. 1967. Ett fynd av Orobanche minor Sm. i Skåne. -- Bot. Notiser 120: 488 -- 489.
- Kraft, J. 1970. Nytt fynd av Orobanche minor Sm. i Skåne. -- LBF:s Medlemsblad 1970: 15 -- 17.

John Kraft
W. Weibull AB
261 20 Landskrona

REFERAT FRÅN EN MYREXKURSION I LANDSKRONA
TRAKTEN MED NÅGRA SPEKULATIONER OM HUR
RISFLORAN INVANDRAT I TALLSKOGARNA I HOF-
TERUPSAXTORPSOMRÅDET

Torsdag morgon den 17 augusti hämtades jag på Weibullsholm av ett sällskap bestående av Arne och Hadar Emanuelsson, Arvid Nilsson och Sven Ditzinger. De tre förstnämnda botanister och väl förtrogna med traktens flora, den senare gammal fjällräv (fältjägare) och väl förtrogen med den norrländska och mellansvenska floran och nu här nere för att lära känna och fotografera en del skånska växter. Arne, Arvid och jag hade länge diskuterat den här utflykten och ställde stora förhoppningar om ett intressant utbyte, samtidigt som vi ville besiktiga Dagstorps mosse, Stångby mosse och en liten mosserest i Södervidinge där Bertil Lindquist uppgivit förekomst av Juncus anceps (svarttåg) samt hybriderna mellan Juncus articulatus (ryltåg) och J. alpinus ssp. alpinus (torvtåg) Lindquist BN 1932).

Som inledning på exkursionen kunde jag förevisa ett exemplar av Orobanche minor (klöversnyltrot) som jag nyligen hittat i en grässlätt vid Weibullsholm, men mera härom i ett annat sammanhang.

Vid Dagstorps station parkerade vi bilen och vandrade längs järnvägen åt Kävingehållet. Vi kröp under den gamla välkända järngrinden till vänster om järnvägen och möttes av några kossor som var i full färd med naturvårdsarbete (nämligen att beta av så mycket buskar och gräs som de orkade med). Redan efter några steg i våtängen träffade vi de första Salix hastata-buskarna (spjutvide) och Euphrasia rostkoviana (stor ögontröst). Själva Dagstorps mosse är ju sedan gammalt känd för sin rikkärrsflora. Innan järnvägen byggdes tvärs igenom mossen och innan man började manipulera med vattensänkning, var mossen stor och hyste kanske flera arter än vad den gör idag. Nu är den på sin höjd en liten relik, som dessutom är på god väg att växa igen på grund av för dålig betesgång. Nåväl. Vi gick vidare mot den lågläntaste delen där svarttågen brukade växa. Tack vare den begynnande igenväxningen försvårades sökandet efter de små ynkliga svarttågsstråna som fanns. Molinia coerulea (blåtåtel) och stora, vidlyftiga, mer eller mindre krypande hybrider mellan Salix arenaria (krypvide) och spjutvide samt den i mossen ganska vanliga Salix rosmarinifolia (rosmarinvide) hade ökat betänkligt sedan jag var här för ett par år sedan. Hårt trängd av blåtåtel fanns ännu en del Schoenus ferrugineus (axåg); vi såg också fröståndare av Epipactis palustris (kärrknipprot), Dactylorhiza incarnata och majalis (ängs- och majnycklar) samt Linum catharticum (vildlin), och där fanns rikligt med den stora ögontrösten i full blom. Det var svårt att hitta svarttågen bland röran av ryltåg och Juncus compressus (stubbtag). Till sist hittade vi några

små svaga svarttågsstrån som bevis för att den levde kvar i mer eller mindre sterilt tillstånd i den tätande grässvålen. På det lägsta och våtaste stället strax intill hade grässvålen skalats av eller trampats sönder av kreaturen på ett par kvadratmetrar och här växte täta bestånd av en tågart som var ovanligt frodig och nära en halv meter hög. Den var förbryllande lik torvtåg, men vi fick det inte att stämma helt. Vi beslöt att vänta med bestämningen tills vi fått avtalat med vår förnämsta Juncusexpert, Sven Snogerup från Lund, att titta på lokalen. (Vid ett besök en tid senare bestämde han omedelbart växten till svarttåg. "Så här ser den ut på Jylland" var hans omedelbara kommentar, "och så ska den växa på mer eller mindre blottad mark") När vi synat igenom området ordentligt kröp vi igenom stängslet på ömse sidor om järnvägen för att hälsa på Juncus subnodulosus (trubbtåg) som brukar finnas i två ganska livskraftiga kloner i det våtaste området väster om järnvägen. Trubbtågen fanns kvar och tack vare sin livskraft kommer den säkerligen att klara sig ännu ett tag.

På återvägen till bilen hittade vi Hypericum tetrapterum (den skånska eller fyreggade johannesörten). Detta var en ny art för Sven, som fick tillfälle att klappa den och känna dess mjuka stjälkar med de fyra långsgående ribborna. Ibland de allt mer tätande busksnären mellan vägen och järnvägen blommade ännu Lotus pedunculatus (stor käringtand).

Nästa exkursionsmål var Mossarp i Södervidinge socken varifrån svarttåg uppgivits, liksom hybriden mellan ryltåg och torvtåg. Förra gången jag var där var den 30/8 1965 tillsammans med Sven Snogerup och Tor Lundgren. Det var vemodigt och trist att se hur fort en biotop förändras med upphörande eller för dålig betesgång. Den gången betade en flock hästar här, och då var grässvålen vältrimmad och i ett idealiskt skick för den vegetationstyp som man väntar sig finna i ett rikkärr. Nu hade Filipendula ulmaria (älgräs) och Deschampsia caespitosa (tuvtåtel) och andra höga gräs och örter tagit överhand. Vi hittade emellertid ett par kloner av hybriden mellan ryltåg och torvtåg samt torvtåg. Svarttåg såg vi däremot inte till. Den ännu rika förekomsten av Parnassia palustris (slätterblomma) var ett säkert vittnesbörd om att platsen en gång varit artrik.

Häriifrån körde vi till Stångby mosse. Vi körde så långt den smala vägen räckte, och åt vår matsäck i slänten med Geranium pratense (ängsnäva). Tidigare på sommaren brukar stora bestånd ängsnävor pryda vår taffel, men nu var den i frö och inbjöd till insamling för fröbytet.

Under lunchen diskuterades dilemmat "Stångby mosse". Mossen har en gång varit en av de allra artrikaste rikkärren i provinsen. Genom dess belägenhet nära Lund, Malmö, Landskrona och Helsingborg borde den för länge sedan ha varit ett självklart naturvårdsprojekt. Det har också funnits krafter som

försökt verka för någon form av reservatbildning, men förgäves. Mossen ägs nämligen av minst åttio lantbrukare som inte gått att ena. Naturvårdsintendent Rune Frisén försökte för ett år sedan samla alla ägarna men ännu har inget hänt. Och medan vi väntar och tiden går växer Stångby mosse igen med buskratt. För fyra år sedan bytte den västligaste fastigheten ägare. Det var en byggmästare (trottoarbonden) som köpte stället. Först började han lägga upp ett berg av byggnadsmaterial mellan gården och mossen, varefter han dikade hela sin del av mossen (fick han månne stadsbidrag till dikningen också?). I de lägsta delarna där det förr växte Typha latifolia (kaveldun), Scirpus lacustris (sjösäv), Carex Otrubae (blankstarr) och Scirpus maritimus (havssäv) är det nu dålig åkerjord. Är det inte fullständigt horribelt att man kan få förstöra ett av Skånes få återstående rikkärr genom att torrlägga några ynka tunnland i en tid när i vårt land flera lantbruk dagligen nedläggs? Vi träffade för resten en av ägarna under lunchen. Vi talade för vår syn på saken, men han hade tydligen ingen uppfattning alls om dylika ting, däremot var han synnerligen mån om att inte förlora förfoganderätten över sin del av mossen. Han insåg inte att man genom att göra en gemensam sak av hela området skulle kunna återställa det till gagn för alla, nämligen genom att röja undan en massa buskar och träd som inte har där att göra, genom att återleda mera vatten till mossen, och genom att hägna hela området, varvid man fick en stor allmänning, som skulle kunna föda ett antal djur till gemensam förtjänst. Eller fick man skaffa hyresdjur för att hålla vegetationen i schack. I vilket fall som helst skulle naturligtvis inte lantbrukarna bli ekonomiskt lidande.

Efter ätandet och diskuterandet gick vi ner i mossen och konstaterade till vår glädje att åtminstone Liparis loeselii (gulyxne) fanns kvar i de våtaste delarna samt att Herminium monorchis ännu fanns, om än i några få exemplar, i de tättnande tuvorna. I sommar har hela mossen legat obetad, vilket också satt sina tydliga spår i form av en allt frodigare och högre vegetation. På återvägen besökte vi det lilla rikkärret, som ligger i mossens allra västligaste del och där Pyrola rotundifolia ssp. maritima (kust-vitpyrola) växer på sin enda skånska lokal. Detta lilla rikkärr med sin koncentration av intressanta växter, är också på god väg att växa igen.

Egentligen skulle vi även ha besökt Stora Harrie mosse, men tiden tillät inte detta. Den mossen har varit västra Skånes finaste axagkärr, och är det väl än i dag, fast man har sänkt vattennivån betänkligt. Även här borde en restaurering kunna återställa en del av denna fina biotop, utan att detta nämnvärt skulle inkräkta på kringliggande åkermarker.

Härifrån åkte vi till Ålstorp i V. Karaly socken. I tallskogen här visade Arvid en riklig förekomst av förvildad Prunus serotina (glanshägg) och Prunus virginiana (virginiahägg) samt sparsamt med Prunus mahaleb

(vejksel) (Nilsson Lustgården 1971).

Nästa mål för exkursionen var fårbetesmarkerna söder om golfbanan i Hofterup, där jag ville visa en förekomst av Carduus nutans (nicktistel). För ett par år sedan fick jag veta av Roland Lyhagen att nicktisteln fanns här i trakten. I somras hittade jag också några plantor som bevisar att växten ännu håller sig kvar.

I Saxtorpsskogen visade jag sedan ett nyfynd av Chimaphila umbellata (ryl). Den växer här i en ca. åttioårig tallskog, och förekommer i ett 200-300 kvadratmeter stort bestånd samt i några mindre kloner i närheten. Intressant är att det i rylens omedelbara närhet finns stora bestånd eller kloner med Vaccinium vitis-idaea (lingon), Vaccinium myrtillus (blåbär), Empetrum nigrum (kråkris), Moneses uniflora (ögonpyrola), Linnaea borealis (linnaea) samt Lycopodium annotinum (revlummer). Även Goodyera repens (knärot) finns i grannskapet. Markskiktet består till övervägande delen av Carex arenaria (sandstarr) och Deschampsia flexuosa (kruståtel). På den här lokalen liksom i Hofterupsskogen (Kraft J. 1971 Lunds Bot. För. medlemsblad sid. 15) är risarterna samlade till några få platser inom det skogsbevuxna området. Nu är detta inte någon isolerad förekomst. I synnerhet linnean, men även en del av de andra risarterna, förekommer mer eller mindre koncentrerat till vissa ställen inom andra planterade tallskogar i provinsen, som t.ex. i Ängelholmsområdet, Vejbystrand, Ystads sandskog, Käseberga, Ravlunda, Åhus, Trolle-Ljungby och Vittskövle.

Hur dessa risarter kommit in och varför de i allmänhet sitter samlade på vissa ställen i skogen, kan än så länge endast bli föremål för spekulationer. Att skylla på fågelspridning tycker jag emellertid är ett allt för lättvindigt sätt att förklara saken. Vi har diskuterat det här ganska ingående och en möjlighet kan vara att de har kommit med packmaterialet den gången man satte skogen. Fuktig mossas är ett billigt och bra packmaterial, som alltid använts i plantskolor både här hemma och annorstädes, och vid insamlandet av mossan kan såväl bär som frökapslar och kanske även rot- och skottbitar av de här växterna ha kommit med. Då det, såvitt jag vet, inte fanns några skogsplantskolor här i landet för omkring 100 år sedan, så har troligen tallplantorna köpts i nordtyska plantskolor. Enligt Hegi (Flora von Mittel-Europa) förekommer dessa risarter i de nordvästtyska tallskogarna och kan således mycket väl ha kommit därifrån. När man sedan packat upp plantorna har frön eller skottbitar kunnat ligga kvar i mossan och grott eller rotat sig och så småningom etablerat sig. Man frågar sig emellertid, om dessa växter verkligen skulle klara t.ex. de första åren efter planteringen på fullt solexponerad mark, eller om de skulle kunnat överleva den efterföljande mörka perioden då tallplantorna troligen stått tätt som en fäll.

Jag har frågat erfarna skogsmän hur man gjorde när man satte dessa tallplanteringar, och har bland annat fått veta att man ofta sådde tallfröt tillsammans med rågen på hösten. Ett sådant förfaringsätt utesluter ju att risarterna har kommit in med det ursprungliga plantmaterialet, men man kan naturligtvis inte bortse ifrån möjligheten att man vid senare tillfällen kompletterat bestånden med hemköpt plantmaterial varvid dessa arter ha kunnat komma med. Då jag inte kunnat iaktta några som helst rader varken i Hofterupsskogen eller i Saxtorpsskogen, vilket kan tyda på att tallen är sådd på platsen, så får väl den här frågan vara obesvarad tills vidare.

Dagen började lida mot sitt slut och det började bli allt mulnare, regnet hängde i luften, och eftersom Arne skulle bjuda på middag då vi kom hem, ville jag som avslutning endast visa platsen där jag i fjol somras hittade Botrychium matricariifolium (rutlåsbräken). Platsen är belägen i torrheden norr om Hofterupsskogen och var ännu så pass ljus att ett sökande efter de små ormbunkarna kanske skulle kunna lyckas. Två låsbräkenarter är kända därifrån nämligen förutom den ovannämnda ganska rikligt med Botrychium lunaria (vanlig låsbräken). Jag skulle så gärna velat visa rutlåsbräken men den var nu helt nervissnad. Vi hittade däremot bladrester av den vanliga låsbräken. Medan jag var i färd med att demonstrera hur rutlåsbräken brukar växa och hur förvillande lika sporangiebladen var de små förkrympta gulmåreplantorna som är så vanliga i torrheden, pekade Hadar plötsligt på en liten växt som svagt avtecknade sig mot den diffusa grässvålen. Vid närmare betraktande visade det sig vara ett exemplar av Botrychium multifidum (höstlåsbräken) alltså ett för omständigheterna helt fantastiskt fynd! Att hitta en så svårsedd växt i denna usla belysning var i och för sig en bedrift, som dessutom gav oss hela tre låsbräkenarter inom området. Och den blev inte sämre av att de flesta av oss aldrig tidigare sett arten! (Några dagar senare lusletade Stig Blixt och jag i flera timmar i fullt solljus utan att hitta en enda planta till). Eftersom skymningen började bli mörker och regnet ökade allt mer, och middagen hemma hos Arne väntade, fick detta sena fynd av höstlåsbräken bli en värdig avslutning på en synnerligen lyckad exkursion.

Kraft, J. 1971. En intressant tallskogsflora i Hofterups socken. -

LBF:s Medlemsblad 1971: 15 -- 17.

Lindquist, B. 1932. Taxonomical remarks on *Juncus alpinus* Villars and some related species. -- Bot. Notiser 1932: 313 -- 372.

Nilsson, A. 1971. Virginiahägg, *Prunus virginiana* L., som förvildad i Skåne jämte nya fynd av vildväxande glanshägg, *P. serotina* Ehrh., och en jämförande studie mellan vanlig hägg och virginiahägg. -- Lustgården 1971: 25 -- 30.

John Kraft
W Weibull AB
261 20 Landskrona

FLORA OCH VEGETATION PÅ DIABASFÖREKOMSTER
INOM SIREKÖPINGE SOCKEN

Inom Sireköpinge s:n förekommer den eruptiva bergarten diabas dels som underjordiska gångar och bäddar, dels som smärre förkastningsbranter och kullar och åsryggar av mindre format. Lätt tillgängliga underjordiska fyndigheter har bearbetats och utnyttjas fortfarande för makadamtillverkning, så t.ex. vid Spargott och Rönnarp, där omfattande utbrutna, ofta vattenfyllda bottnar bildar grogrund för invandrande floraelement av diverse, ibland oväntat slag.

Under årens lopp har sannolikt åtskilliga mindre diabaskullar jämnats med marken därför att de ansetts hindra åkrarnas rationella bearbetning. Med moderna maskiners hjälp har under senare tid även större kullar utplånats. Så t.ex. raserades år 1954 diabaskullar på Sireköpinge gårds ägor innan föreningen Landskronatraktens natur lyckades förmå gårdens dåvarande ägare att avbryta nivelleringen (Nilsson 1955).

De diabaskullar, som fortfarande pryda landskapet, hotas emellertid även av andra mänskliga åtgärder. Några av dem har t.ex. i jaktvårdande s.k. naturintresse under senare år planterats med gran i täta bestånd, något som naturligtvis kommer att utplåna den rika, relikta fäladsflora, som har hemvist där.

Tillsammans med förädlingsledare Stig Blixt, Weibullsholm, inventerade jag floran inom Sireköpinge s:n under somrarna 1964-65, och därvid tilldrog sig naturligtvis diabaskullarna särskilt intresse.

Med tanke på att en ingående kännedom om vegetationens nutida sammansättning kan ha intresse för framtida jämförande studier av vegetationens utveckling har floran på områdets inventerade diabasförekomster sammanställts i följande tabell. Med undantag för mera tillfälliga, huvudsakligen ånnuella åkerogräs har i floralistan medtagits även trivialare arter jämte samtliga vedväxter. Någon av lokalerna har besökts endast under eftersommaren-hösten, vilket i vissa fall kan förklara avsaknaden av någon vårväxt.

De i tabellen redovisade diabaskullarna, deras allmänna tillstånd och intressantare flora presenteras kortfattat i följande framställning. Lokalernas ungefärliga läge i socknen anges på kartan i Fig.1. Nomenklaturen följer Weimarck 1963.

I. Den med planterade eller spontant spridda, ofta tätvuxna vedväxter be-
vuxna förkastning, som i sydostlig riktning följer bäckfåran för att ca
1300 m från Sireköpinge herrgård övergå i ännu öppna, med buskar och träd
bevuxna backhällor. Lokalen har medtagits i tabellen huvudsakligen därför
att den illustrerar vegetationens genomgripande förändring då förut

öppna och soliga branter får växa igen med träd och buskar, i detta fall huvudsakligen Fagus, Picea abies, Ulmus, Fraxinus, Prunus och de särskilt påträffade Sambucus-arterna.

Den backflora, som förut karakteriserade backhällan, har alltså efterhand ersatts med sådana skuggfordrande eller skuggfördragande apofyter som Dryopteris-arterna, Campanula trachelium, Geum urbanum, Geranium robertianum och Moehringia trinervia jämte kulturgränsarter och neofyter av diverse slag: Impatiens parviflora, Viola odorata (spridd från herrgårdsparken), Aegopodium, Rumex crispus, longifolius och obtusifolius, Urtica dioeca etc.

II. Ovan nämnda, i sydostlig riktning förlöpande, ännu solöppna och glest busk- och trädklädda backhällan med mestadels under vegetationstäcket befintlig diabas och torrängspräglad vegetation: Equisetum pratense, Echium vulgare, Fragaria viridis, Phleum Bertolonii och phleoides, Ranunculus bulbosus, Scabiosa columbaria, Sedum acre, Viola hirta m.fl.

III. En ca 100 m norr om föregående lokal belägen, på skuggsidan med täta snår bevuxen kulle med delvis i dagen gående diabas eller sådan täckt med m. el. m. tunna jordlager. Vegetationen är följaktligen påfallande torrängsbetonad med flera i nutida intensiva jordbruksbygder utpräglade relikta arter och då bl.a. Brachypodium pinnatum, Calluna vulgaris, Carex montana, Carlina vulgaris, Cirsium acaule, Inula salicina, Serratula tinctoria och Trifolium montanum.

IV. Diabaskulle nordost om föregående, karakteriserad av öppna rasmarker och partier med tunt växttäckte, klädd i en färggrann flora: Cirsium acaule, Geranium sanguineum, Thymus serpyllum, Scabiosa columbaria, Serratula tinctoria och Viola hirta etc. Kullen planterades emellertid för några år sedan med granar där så kunnat ske, en åtgärd som kommer att förkväva allt eller det mesta av den relikta floran.

V. Liten, högbyggd, föga jordtäckt kulle, belägen i vinkeln mellan landsvägen och bäckfåran, ca 200 m sydost Sireköpinge herrgårdsbyggnader. Klippskrevorna och det tunna jordtäcktet är klädd i en artrik, xerofilt betnad växtlighet med bl.a. Echium vulgare, Geranium molle, Saxifraga tridactylites och Thymus serpyllum. Utöver dessa spontant indigena element förekommer emellertid även följande uppenbarligen i sen tid planterade och nu delvis förvildade självspridda s.k. stenpartiväxter: Saxifraga Hostii, Sedum album, lydium och spurius jämte några smärre bestånd av gråtimjan, Thymus lanuginosus hort., en växt som Hylander (1948) identifierar med T. pseudolanuginosus Ronn. och senare (1960) med T. Drucei Ronn. v. pseudolanuginosus (Ronn.) Hyl. Under senare år har emellertid denna kraftigt gråluddiga timjan delvis

antagit en grönare färgton, antagligen beroende på spontana korsningar med T.serpyllum. Mera iögonenfallande är dock den på högen ymnigt fröspridda Tunica saxifraga, en spenslig nejlikväxt som av fackbotanister har ansetts vara självspridd från artens naturliga utbredningsområden i centrala och södra Europa. Artens förmodade indigenitet föranledde Hylander (1955) att i Lunds Bot. Förenings "Förteckning över Nordens växter" betrakta den som inhemsk och ge den det höga poängvärde, som dess sällsynthet i så fall berättigar till. För att ytterligare belysa antydda spridningshistoriska problem kan anföras, att Hylander (1971) anger att lokalen i fråga ännu på 1940-talet saknade de nämnda stenpartiväxterna, och att etiketten på det äldsta i Lund förvarade belägget insamlades 1898 av N. Alvthin, som ger den viktiga upplysningen "att arten ej kommit dit från den närliggande herrgårdens trädgård". Trots dessa fakta förefaller det dock mest sannolikt, att Petrorhagia saxifraga (L.) Lk, som växten nu skall heta (Flora Europaea 1964), bör betraktas som en relativt senkommen neofyt.

VI. Medelstor kulle strax söder om bäcken vid Kläsinge (sydväst Sireköpinge k:a) och Skottemöllan (på äldre kartor), till stor del tätt snårbevuxen. Syrensnår och ymniga parksmultron vittnar om grannskapet till den tidigare här belägna Kläsinge by.

VII. Södra delen av en mindre, smal, åslik diabasrygg något tiotal m söder om föregående lokal, liksom denna med starkt kulturpräglad vegetation. Sitt största intresse har denna lokal därför, att den utgör slutpunkten på en svårtolkad topografisk-geologisk företeelse, en på äldre kartor svagt markerad, i sydlig riktning löpande, smal (8-10 m), ravinartad fördjupning. På dennas nordöstra, mot Sireköpinge k:a vettande sluttning år 1964 förekom ett större bestånd (ca 30 m²) av rikt blommande (208 ex.) Stachys germanica L. jämte en koloni strax intill av Picris hieracioides L.

Anmärkningsvärt är att S. germanica ej finnes nämnd i den ganska omfattande floristiska litteratur, som granskats, dock med undantag för ett nyligen utkommet arbete, (Hylander 1971) som om arten anför: "Samzelius BN 1885: 102 Srm Oxelösund: Korsholmen, i en havreåker 1883, V. Liedholm."

Växtens historia vid Sireköpinge kan naturligtvis endast gissningsvis antydvas. Möjligen kan den någon gång för länge sedan ha utkommit med trädgårdsavfall från den närbelägna herrgårdsträdgården, dit den direkt kan ha införts från Syd- eller Mellaneuropa. I svenska plantskolor tyckes nämligen den ur prydnadssynpunkt relativt obetydliga växten, efter granskade kataloger att döma (bl.a. synnerligen innehållsrika sådana från Alnarps trädg. 1876 - 1920), ej ha saluförts. Likaså saknas den i granskad skandinavisk litteratur om prydnadsväxter för kalljord, dock med undantag för Löwegren (1901), som avfärdar arten med tvenne rader och omdömet att blommorna är oansenliga.

S. germanica presenteras emellertid, märkligt nog, utförligare i 5:te uppl. av Nordisk illustreret havebrugsleksikon 1948, men saknas i tidigare upplagor. Den intressanta växten förintades emellertid året efter upptäckten genom att ravinen just på detta avsnitt fylldes med parkavfall från den närbelägna herrgården.

VIII. En liten högbyggd kulle i åkern söder om ån (Råån), nordost om och nära den punkt där järnvägen (Billeberga-Tågarp) skär landsvägen, ca 1 km sydost Tågarps järnvägsstation. Lokalen tillhör de mera artfattiga. Mest anmärkningsvärda är måhända Carex montana och Polygonatum odoratum.

IX. Större kulle strax norr om ån, ca 200 m från föregående. Den är högbyggd med delvis brant stupande sidor och södervända större ytor av svårtillgänglig rasmark och fasta klippor. Den tillhör de mera artrika och hyser bl.a. de kulturspridda, förvildade Aristolochia clematitis, Euphorbia cyparissias och Sedum sexangulare, arter som måhända vittnar om att här kan ha legat en boning med trädgårdstäppa.

Efter allt att döma är det denna lokal, som i äldre handlingar och kartor går under namnet Onshögen, och som Sjöbeck (1966) ingående behandlar och ömmar för i uppsatsen "Onshögen i Tågarp önskar garantier för sitt fortbestånd". Enligt Sjöbeck (l.c.) är lokalen nämnd på en 1755 daterad karta som en "mycket stenbunden, oduglig backe". Nils Lilja (1870) nämner därifrån i sin bekanta Skåneflora växterna Crataegus monogyna och Scabiosa columbaria, tvenne arter som enligt Sjöbeck och den här redovisade inventeringen fortfarande förekommer på lokalen i fråga.

Utöver den relikta fäladsflora, som här funnit en fristad och ovannämnda förvildade kulturväxter hyser Onshögen även några arter, som sannolikt härstammar från det gräsfrö av utländsk proveniens, som någon gång under tidigare skeden kan ha utsåtts på högen och omgivande mark. Om sådan insädd vittnar bl.a. förekomsten av knylhavre, Arrhenatherum elatius, pimpinell, Sanguisorba minor och sannolikt även sandlöken, Allium vineale. Att diasporer av sandlöken (groddknoppar) kan medfölja utsäden av nämnda slag verifieras i någon mån av en liknande förekomst på banvallen vid Norra Möinge (Asmundtorps s:n), där sandlöken växer tillsammans med inkomlingar tillhörande samma franska proveniens (jfr Hylander 1943), och då bl.a. dominerande knylhavre, Arrhenatherum elatius, talrik raklosta, Bromus erectus, en sydeuropeisk typ av rörsvingel, Festuca arundinacea (jfr Nilsson 1964), gullhavre, Trisetum flavescens, stormåra, Galium mollugo, och en frodvuxen form av Helictotrichon pubescens.

Den närstående, ävenså groddbärande rosenlöken, Allium carinatum, fanns på samma banvall någon km närmare Tågarp (Sireköpinge s:n), växande under liknande förhållanden. Att rosenlöken kan ha invandrat till vårt floraområde med utsätt gräsfrö verifieras ännu påtagligare av Sernander (1921), som ingående skildrar ett fynd av arten växande tillsammans med andra främlingar

i en på 1870-talet anlagd gräsmatta i Knivsta s:n, Uppland. Artens uppträdande som gräsfröinkomling på denna och andra lokaler inom landet diskuteras ingående av Hylander (1943).

Ytterligare ett belägg på rosenlök som förmodad inkomling tillsammans med utländskt gräsfrö kan anföras från Kristianstad, varifrån arten sedan länge är känd (Weimarck 1963). Allium carinatum förekom nämligen ännu för ca 10 år sedan ymnigt och praktfullt blommande på det med grästörv från parken täckta taket till stadsträdgårdens lilla kontorsbyggnad i Teaterparken. Rosenlöken bör alltså fortfarande kunna finnas kvar någonstans i parkens gräsmattor men är givetvis svår eller omöjlig att identifiera i de ständigt kortklippta gräsytorna.

X. En ca 100 m nordväst föregående lokal belägen mindre kulle med väl utbildad torrängsvegetation.

Utöver de ovan beskrivna, i tabellen medtagna lokalerna hyser området ännu några diabashögar. Troligen ligger Sireköpinge kyrka på en mindre utpräglad sådan, och omedelbart nordost där intill, på andra sidan bäcken finnes ännu en, ödelagd av intilliggande bebyggelse. Viktigare ur här avhandlad synpunkt är emellertid de ännu intakta diabasyrggarna XI -- XII, belägna i åkern i nära anslutning till de ovan beskrivna högarna III -- IV. De båda låga, åslika kullarna var under inventeringsåren 1964 -- 1965 omgivna av otillgängliga grödor, som omöjliggjorde besök i vanlig ordning. En nyligen (15/5 1972) tillsammans med trädgårdsm. John Kraft utförd snabbinventering gav emellertid en vegetationsbild snarlik den, som karakteriserar områdets övriga diabaskullar. Påfallande var dock de arealvida Brachypodium pinnatum-samhällena och de ovanligt rika förekomsterna av bl.a. Rubus idaeus, Carex montana, Viola canina och Alchemilla, av vilket släkte endast arterna glaucescens och vestita med säkerhet kunde identifieras på det outvecklade stadium plantorna befann sig i.

Av de 82 arter, som snabbinventeringen blottade, kan för övrigt nämnas den kulturspridda Aegopodium podagraria, ett större träd av Salix caprea och ett mindre bestånd av Anemone nemorosa jämte följande mera stäppbetonade torrängsarter: Anemone pulsatilla, Calluna vulgaris (fåtalig), Carex caryophyllea, Cirsium acaule, Festuca ovina, Filipendula vulgaris, Fragaria viridis, Geranium sanguineum, Hieracium pilosella, Phleum phleoides, Scorzonera humilis, Thymus serpyllum och Viola-arterna canina och hirta.

Tabell över florán på 10 diabasförekómster i Sireköpinge s:n.

(inventerade åren 1964-65). Siffrorna betyda: 1 = enstaka, 2 = sparsam, 3 = riklig förekomst.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Ant.lok.
<i>Achillea millefolium</i> L.	1	1	3	2	2	1	1	2	2	2	10
" <i>ptarmica</i> L.	1		2								2
<i>Aegopodium podagraria</i> L.	1					1					2
<i>Agrimonia eupatoria</i> L.		1	1	1	1	1	2		1	1	8
<i>Agropyron repens</i> (L.) Beauv.	3	3	2	1	2	2	2			1	8
<i>Agrostis gigantea</i> Roth.	1	1	1			1	1	1			6
" <i>tenuis</i> Sibth.	1	3	3	3	2	2	3	2	2	2	10
" <i>canina</i> L. ssp. <i>montana</i> (Hartm.)			2	2	1			1	1		5
<i>Alchemilla glabra</i> Neyg.	1	1	2	1		1					5
" <i>glaucescens</i> Wallr.		3	3	3	1				3		5
" <i>pastoralis</i> Bus.		1	1								2
" <i>vestita</i> Raunk.			2								1
<i>Allium oleraceum</i> L.		1		1	1	1	2	1	1		7
" <i>vineale</i> L.									2		1
<i>Anemone nemorosa</i> L.			2	1							2
" <i>pulsatilla</i> L.			2	1		1	2	1	1	1	7
<i>Anthoxanthum odoratum</i> L.		2	3	3		1	1	1	2		7
<i>Anthriscus silvestris</i> (L.) Hoffm.	3	2	2	3	1	2	1	1	1		9
<i>Anthyllis vulneraria</i> L.		1	1	1				1	1	1	6
<i>Arenaria serpyllifolia</i> L.		1	1	1	1			1	1	1	7
<i>Aristolochia clematitidis</i> L.									2		1
<i>Arrhenatherum elatius</i> (L.) J. & K. Presl.	2	3	2	1	2	3	3	3	3	2	10
<i>Artemisia campestris</i> L.			1	1	1				1	1	5
" <i>vulgaris</i> L.	1	1	1	1	1	1	2		1	1	9
<i>Astragalus glycyphyllos</i> L.				1			1				2
<i>Barbarea vulgaris</i> R.Br.		1			1						2
<i>Brachypodium pinnatum</i> (L.) Beauv.			2								1
<i>Eriza media</i> L.			2	3				1	1		4
<i>Bromus hordeaceus</i> L.			2	3	2			1	1		5
<i>Bunias orientalis</i> L.		1					1				3
<i>Calluna vulgaris</i> (L.) Hull			1	1					1		3
<i>Campanula persicifolia</i> L.		1	2	1					1		4
" <i>rotundifolia</i> L.	1	2	3	2	3	2	2	3	3	2	10
" <i>trachelium</i> L.	1								2		2

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Ant.lok.
<i>Carduus acanthoides</i> L.			1								1
" <i>crispus</i> L.	1	1	1		1	1	1		1		7
<i>Carex caryophyllea</i> Latourr.			2	1					1	1	4
" <i>contigua</i> Hoppe	1	2									2
" <i>flacca</i> Schreb.			1								1
" <i>montana</i> L.			2	1				1	1		4
" <i>hirta</i> L.		1	3	2	1				1	2	6
<i>Carlina vulgaris</i> L.			1	1							2
<i>Centaurea jacea</i> L.		1	2	2	1	1	1	1	2	2	9
" <i>scabiosa</i> L.			2	3			2	2	2	1	6
<i>Cerastium arvense</i> L.		1	1								2
<i>Cerastium glutinosum</i> Fr.			1	1							2
" <i>holosteoides</i> Fr.		2	2	1			1	1	1	2	7
" <i>semidecandrum</i> L.			2	1	1				1	1	5
<i>Chamaenerion angustifolium</i> (L.) Scop.			1								1
<i>Chrysanthemum leucanthemum</i> (L.)		3	2	1		2	2	1	1	1	8
" <i>vulgare</i> (L.) Bernh.	1	1	1	1		1	2				6
<i>Cirsium acaule</i> (L.) Scop.			2	2					2		3
" <i>arvense</i> (L.) Scop.	3	3	2	1	1		3	1	2	2	9
" <i>vulgare</i> (Savi) Ten.	1	1	1	1	1		1				6
<i>Convolvulus arvensis</i> L.	2	2				2	1	1	1	2	7
<i>Crataegus calycina</i> Peterm.		1									1
" <i>curvisepala</i> Lindm.		1	1								2
" <i>monogyna</i> Jacq.			1	1					1		3
<i>Dactylis glomerata</i> L.	2	2	3	3	1	1	1	1	1	1	10
<i>Daucus carota</i> L.		1	1								2
<i>Deschampsia caespitosa</i> (L.) Beauv.	1	1	1	2	1	1					6
<i>Deschampsia flexuosa</i> (L.) Trin.			2								1
<i>Dianthus deltoides</i> L.			2						1	1	3
<i>Dryopteris filix-mas</i> (L.) Schott.											1
<i>Dryopteris spinulosa</i> (O.F.Müll.) Watt											1
<i>Echium vulgare</i> L.		1			3	1			1	1	5
<i>Epilobium montanum</i> L.	1	1				1			1		4
<i>Equisetum arvense</i> L.	1	1	1	2					1	2	6
" <i>pratense</i> Ehrh.		1									1
<i>Erophila verna</i> (L.) F. Chev.			2	2	1				1	2	5

I II III IV V VI VII VIII IX X Ant.lok.

<i>Euphorbia cyparissias</i> L.									1		1
<i>Fagus silvatica</i> L.	2					1					2
<i>Pestuca ovina</i> L.	1	1	3	3	1	1	1	1	3	2	10
" <i>pratensis</i> Huds.	1	2	1	1	1	1	2		1	1	9
" <i>rubra</i> L.	2	3	3	3	1	3	2	1	3	3	10
<i>Filipendula vulgaris</i> Moench		3	3	3	1	2	3	2	2	2	9
<i>Fragaria moschata</i> Duch.						2					1
" <i>vesca</i> L.		2	2	1	1	2			1	1	7
" <i>viridis</i> Duch.	1	2	3	3	2	2	3	2	3	2	10
<i>Fraxinus excelsior</i> L.	1	1			1	1	1				5
<i>Galeopsis tetrahit</i> L.	1	1	2		1	1			2	1	7
<i>Galium aparine</i> L.	2	1				2			1		4
" <i>boreale</i> L.	1	1	2	2	1	1		2	2		8
" <i>verum</i> L.	1	3	2	2	3	1	2	3	3	3	10
<i>Geranium columbinum</i> L.					1						1
" <i>molle</i> L.					2						1
" <i>robertianum</i> L.	3										1
" <i>sanguineum</i> L.			3	3			1	3	1		5
<i>Geum rivale</i> L.		2	2	1							3
" <i>urbanum</i> L.	2	1	1		1	2	1				6
<i>Glechoma hederacea</i> L.	1	1			1	1	1		1		6
<i>Helictotrichum pratense</i> (L.) Pilg.		2	2	2	2		1	2	3	1	8
<i>Helictotrichum pubescens</i> (Huds.) Pilg.		1	2	2				2	2	1	6
<i>Heracleum sphondylium</i> L. <i>ssp. australe</i> Ahlfv.	2	1	1		1			1	1		6
<i>Hieracium pilosella</i> L.	1	2	3	3	3	1	1	3	2	2	10
" <i>umbellatum</i> L.										1	1
<i>Hypericum maculatum</i> Cr.	1	2	1	3	1	1					6
" <i>perforatum</i> L.	1	2	2	3	1	2	2	1	1	2	10
<i>Impatiens parviflora</i> DC.	3				1	2	1	1	2		6
<i>Inula salicina</i> L.			2								1
<i>Knautia arvensis</i> (L.) Coults.	1	1	2	2	1	2	2	1	1	1	10
<i>Lamium album</i> L.	1					1		1			3
<i>Lapsana communis</i> L.	1	1	1	1		2	2				6
<i>Lathyrus montanus</i> Bernh.	2	2	2	3					1		5
" <i>pratensis</i> L.	1	1	1	2	1	1	2		1		8
<i>Leontodon autumnalis</i> L.	1	1	2	1							4
" <i>hispidus</i> L.				1							1
<i>Linaria vulgaris</i> Mill.	1	1	1	1		1	1	2	1		8

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Ant.lok.
<i>Luzula campestris</i> (L.) DC.			3	1					2	2	4
<i>Malus domestica</i> Borkh.		1			1	1		1	1		5
<i>Medicago lupulina</i> L.		1	1	1	1					1	5
<i>Moehringia trinervia</i> (L.) Clairv.	3										1
<i>Myosotis arvensis</i> (L.) Hill.	1	1			1	1	1				5
" <i>hispida</i> Schlecht.					1						1
" <i>stricta</i> Link.					1				1	1	3
<i>Ononis repens</i> L.				2				1	1	1	4
<i>Phalaris arundinacea</i> L.	1		3		1	1					4
<i>Phleum Bertolonii</i> DC.		1	2				1		1		4
" <i>phleoides</i> (L.) H.Karst.		2	2	1		1		2	2	2	7
" <i>pratense</i> L.	1	2				1				1	4
<i>Picea abies</i> (L.) H. Karst.	2			3							2
" <i>glauca</i> (Moench) Voss				3							1
<i>Pimpinella saxifraga</i> L.		2	2	2		1	3	2	2	2	8
<i>Pinus mugo</i> Turra					1						1
<i>Plantago media</i> L.			2	1	1				1		4
" <i>lanceolata</i> L.		2	1	1	1				1		5
<i>Poa compressa</i> L.	1	2	3	3	2	1	2	2	2	2	10
" <i>pratensis</i> L.	1	2	2	2	2	1	1	2	2	2	10
" ssp. <i>angustifolia</i> (L.)		1			1	2	2				4
" <i>trivialis</i> L.	2		1			1			1		4
<i>Polygala vulgaris</i> L.			2	1							2
<i>Polygonatum odoratum</i> (Mill.) Druce								1			1
<i>Potentilla argentea</i> L.		1	2	3	2		2	1	1	1	8
" <i>erecta</i> (L.) Räusch		1	2	1					1		4
" <i>reptans</i> L.		1	2	2	1	1	3		2	2	8
<i>Primula veris</i> L.		1	2	2					2	1	5
<i>Prunella vulgaris</i> L.	1	1	1	1							4
<i>Prunus avium</i> L.	2	1					1		1		4
" <i>padus</i> L.	1		1								2
" <i>spinosa</i> L.			1				1	1	3		4
<i>Pyrus communis</i> L.		1									1
<i>Ranunculus acris</i> L.	1	3	2	2	1		1			1	7
<i>Ranunculus auricomus</i> L.				1							1
" <i>bulbosus</i> L.		2	1	1						1	4
" <i>repens</i> L.	2	1	2	3	1		1				6

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Ant.lok.
<i>Sorbus aucuparia</i> L.	1	1				1			1		4
" <i>intermedia</i> (Ehrh.) Pers.		1	1			1					3
<i>Stachys palustris</i> L.									1		1
<i>Stellaria graminea</i> L.		1	2	1				1	2		5
<i>Succisa pratensis</i> Moench		1	2	2			1		1		5
<i>Syringa vulgaris</i> L.						1					1
<i>Thalictrum simplex</i> L.		1						1			2
<i>Thymus serpyllum</i> L.			2	2	2	1	1	1	2	1	8
" <i>lanuginosus</i> hort.					1						1
<i>Torilis japonica</i> (Houtt.)	1				1	1				1	4
<i>Tragopogon</i> ^{DC.} <i>pratensis</i> L. (Coll.)	1	1	1	1	1		1	1			7
<i>Trifolium arvense</i> L.			1		1				1		3
" <i>campestre</i> Schreb.		1	1	1	1				1	1	6
" <i>medium</i> L.		3	3	3	2	2	2	1	3	1	9
" <i>montanum</i> L.			1								1
" <i>pratense</i> L.			1	1			1				3
" <i>repens</i> L.		1		1							2
<i>Tunica saxifraga</i> (L.) Scop.					3						1
<i>Turritis glabra</i> L.						1					1
<i>Tussilago farfara</i> L.	1								1		2
<i>Ulmus glabra</i> Huds.	3	1			1	2	1		1		6
<i>Urtica dioica</i> L.	3	3	2	2	1	1	3	1	1	1	10
<i>Valeriana officinalis</i> L.					1	1	1		1		4
<i>Verbascum nigrum</i> L.								1	1		2
<i>Veronica arvensis</i> L.				1	1	1					3
" <i>chamaedrys</i> L.		2	1	3	1	1	1		1	1	8
" <i>officinalis</i> L.		1								1	2
<i>Vicia cracca</i> L.	1	1	2	1	1	1	1		1		8
<i>Viola canina</i> L.	3	1	2	3					1		5
<i>Viola hirta</i> L.	1	2	2	3	1	3	1	1	1	1	10
" <i>odorata</i> L.	3										1
<i>Viscaria vulgaris</i> Bernh.		1	2	1				1	1	1	6
Antal arter	87	119	140	117	95	83	73	68	120	72	

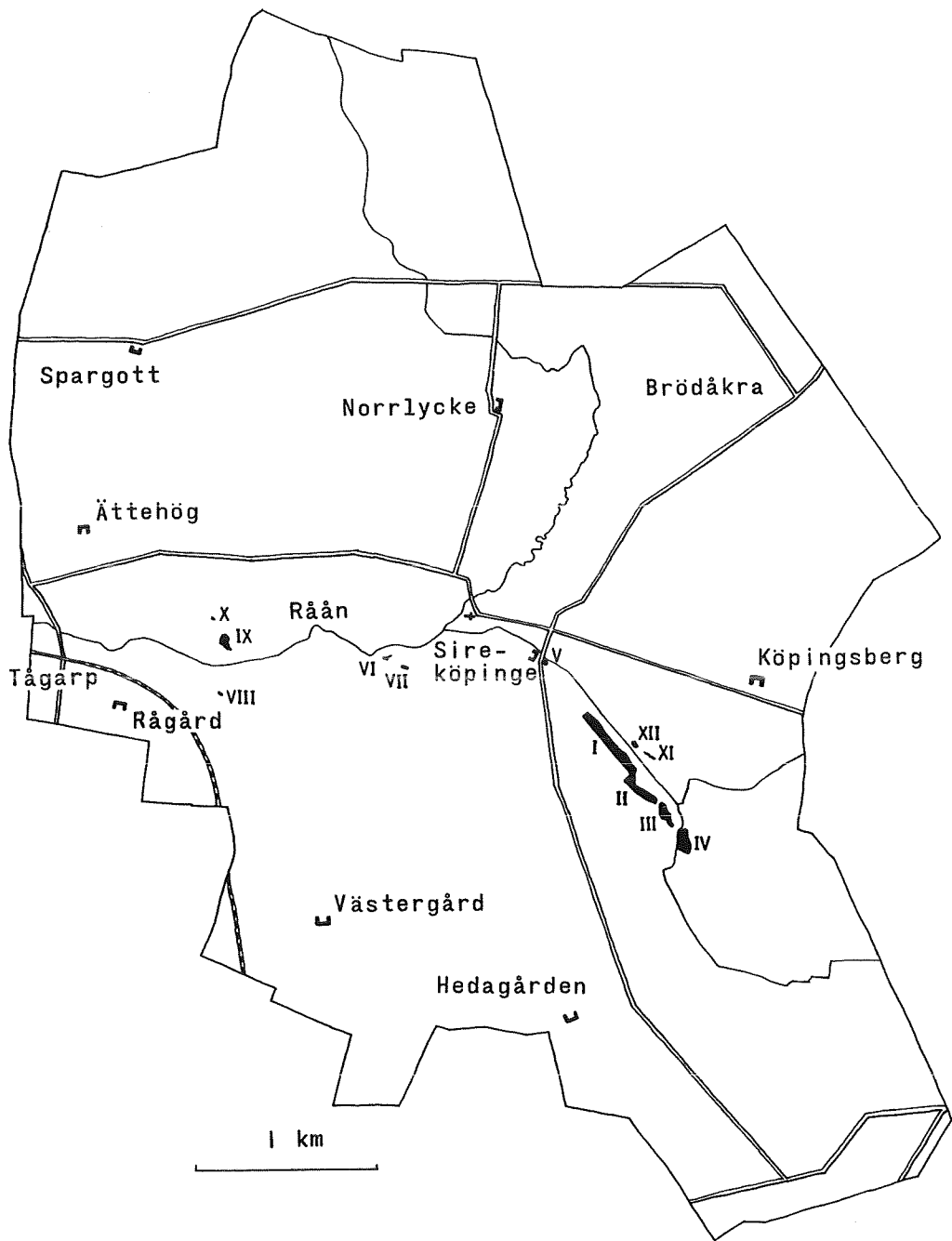

Fig. 1. Diabaslokaler i Sireköpinge socken, numrerade I--XII.

Litteratur.

Flora Europaea 1. - Cambridge 1964.

Hylander, N. 1943. Die Grassameneinkömmlinge Schwedischer Parke. - Symb. Bot. Upsaliensis, VII:1.

Hylander, N. 1948. Våra prydnadsväxters namn på svenska och latin. - Stockholm.

Hylander, N. 1955. Förteckning över Nordens växter 1. - Lund.

Hylander, N. 1960. Våra prydnadsväxters namn på svenska och latin. 2:a uppl. - Borås.

Hylander, N. 1971. Prima Loca Plantarum Vascularium Sueciae. - Uppsala.

Lilja, N. 1870. Skånes flora. - Stockholm.

Löwegren, G. 1901. Blomsterodling på fritt land. - Handb. i sv. trädgårdssk. 6. Norrköping.

Nilsson, A. 1955. Föreningen Landskronatraktens natur. Redog. f. verksamh. under år 1954. - Skånes Natur.

Nilsson, A. 1964. Något om skånska förekomster av Festuca arundinacea Schreb. var. aspera (Mutel) A. & G., och liknande utländska typer av rörsvingel. - Weibulls grästips.

Nordisk illustreret havebrugsleksikon. 5 uppl. - Köpenhamn 1948.

Sernander, R. 1921. Allium carinatum i Uppland. - Bot. Notiser.

Sjöbeck, M. 1966. Onshögen i Tågarp önskar garantier för sitt fortbestånd. - Skånes Natur.

Weimarck, H. 1963. Skånes flora. - Malmö.

Arvid Nilsson
Sparvägen 2
261 61 Landskrona

I N N E H Å L L S F Ö R T E C K N I N G

Föreningens verksamhet våren 1972	1
John Kraft: Ytterligare ett fynd av klöversnyltrot i Skåne .	7
John Kraft: Referat från en myrekkursion i Landskronatrakten med några spekulationer om hur risfloran invandrat i tall- skogarna i Hofterup-Saxtorpsområdet	9
Arvid Nilsson: Flora och vegetation på diabasförekomster inom Sireköpinge socken	14

LUNDS BOTANISKA FÖRENING 1972

Styrelse

Ordförande: Docent Sven Snogerup
Vice ordförande: Trädgårdsmästare John Kraft
Sekreterare: Fil.kand. Roland von Bothmer, Fil.kand. Björn Aldén
Vice sekreterare: Fil.kand. Jimmy Persson
Övriga ledamöter: Docent Folke Andersson, Fil.lic. Henrik Johansson,
Fil.kand. Tomas Lundborg, Intendent Hellmut Merker, Hushållslärare
Maja-Lena Nilsson, Direktör Helge Rickman

Funktionärer

Arkivarie: Fil.dr. Axel Törje
Kassör: Fil.lic. Ulf Olsson
Redaktör: Docent Gunnar Weimarck
Redaktionssekreterare: Fil.kand. Thomas Karlsson
Distributörer: Fil.kand. Mats Gustafsson, Fil.kand. Lennart Engstrand
Registrator: Redaktionschef Sten-Sture Forssell

Ombud

Intendent Bo Peterson, Botaniska Muséet, Carl Skottsbergs gata 22,
413 19 Göteborg
Professor Måns Ryberg, Bergianska Trädgården, 104 05 Stockholm
Fil.mag. Håkan Hytteborn, Växtbiologiska Institutionen, Box 559,
751 22 Uppsala
Professor Hans Luther, Djurgårdsvillan 8, Helsingfors 53, Finland

Sektionen Skånes Flora

Ordförande: Professor Henning Weimarck
Sekreterare: Direktör Karl-Evert Flinck

Sektionen Blekinges Flora

Ordförande: Greve Hans Wachtmeister
Sekreterare: Professor Björn Berglund

Omslagsbilden: *Astragalus granatensis* ssp. *siculus* - ett minne från Etna
för Sicilien-resenärerna. Tecknad av Rolf Dahlgren.

